

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____

На № 183/2.2-68 від 04.06.2018

**Народному депутату України
Павленку Ю. О.**

Про усиновлення та влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання

Шановний Юрію Олексійовичу!

Міністерство соціальної політики разом із обласними та Київською міською державними адміністраціями (далі – ОДА та КМДА) на виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В. Б. від 19.06.2018 № 24131/1/1-18 розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 08.06.2018, з питань усиновлення та влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання та повідомляє.

Відповідно до інформації ОДА та КМДА, ними постійно контролюється діяльність служб у справах дітей щодо захисту прав дітей, реалізації права дитини на сімейне виховання та дотримання інших вимог законодавства України у цій сфері. Службами у справах дітей ОДА та КМДА проводяться перевірки діяльності служб у справах дітей районних і міських держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад. Протягом 2017 року службою у справах дітей Донецької ОДА було проведено 17 перевірок, у 2018 році – 6. За результатами перевірок, проведених службою у справах дітей Дніпропетровської ОДА, 2 керівників служб у справах дітей звільнено із займаних посад, 3 керівників притягнуто до відповідальності за порушення законодавства у сфері усиновлення.

Щодо професійного рівня фахівців служб у справах дітей

З метою підвищення професійного рівня працівників служб Мінсоцполітики відповідно до наказу від 25.01.2018 № 86 „Про затвердження Плану підвищення кваліфікації працівників соціальної сфери у 2018 році” з 12.02.2018 по 14.02.2018 було проведено короткотермінові семінари з питань забезпечення прав та інтересів дітей, провадження діяльності з усиновлення, влаштування дітей до сімейних форм виховання. Службам у справах дітей ОДА

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
13422/0/2-18/37 від 12.07.2018

16.07.2018 11:19

151614

та КМДА надаються роз'яснення чинного законодавства, методичні рекомендації тощо. У Центрі підвищення кваліфікації працівників сфери управління Мінсоцполітики проведено:

із 26.03.2018 по 30.03.2018 – семінар-навчання з питань встановлення опіки, піклування, створення та забезпечення діяльності прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу для спеціалістів служб у справах дітей і центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

із 02.04.2018 по 04.04.2018 – семінар-навчання для спеціалістів з питань усиновлення;

з 11.06.2018 по 15.06.2018 – семінар-навчання з питань соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, для спеціалістів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Також службами у справах дітей ОДА та КМДА постійно проводяться наради, семінари, засідання за круглим столом із зазначених питань. Так, протягом I півріччя 2018 року проведено 2 семінари в Донецькій області, двічі на рік проводяться семінари для спеціалістів служб у справах дітей в Тернопільській області, заплановано проведення у липні 2018 року семінару з питань усиновлення у Закарпатській області.

Відповідно до листа Мінсоцполітики від 14.06.2016 № 8671/0/14-16/57 у зв'язку зі збільшенням кількості скарг і звернень від громадян стосовно некомпетентних дій працівників служб у справах дітей в усіх областях було проведено роботу з попередження про персональну відповідальність посадових осіб за порушення законодавства при виконанні службових обов'язків.

Щодо усиновлення дитини – вихованки прийомної сім'ї Слободян

Працівниками Мінсоцполітики разом із представником служби у справах дітей та сім'ї Київської ОДА 06.03.2018 проведено перевірку діяльності служби у справах дітей виконавчого комітету Фастівської міської ради (далі – Служба) щодо порушення прав та інтересів дитини А та прийомних батьків

За результатами перевірки встановлено, що подружжям Слободян при поданні до Служби документів для створення прийомної сім'ї було приховано, що є особою з інвалідністю I групи і потребує стороннього догляду.

У наданому висновку про стан здоров'я не вказано шифр за МКХ-10 та діагноз захворювання, а лише зазначено, що за станом здоров'я він може бути опікуном. Також цей висновок не містить печатки лікувального закладу, який його видав.

Прийомна сім'я до лютого 2018 року не виявляла бажання скористатися переважним правом перед іншими особами на усиновлення дитини, яка виховується в їхній сім'ї (малолітня А з 25.08.2016 за рішенням виконавчого комітету Фастівської міської ради виховувалась у їхній сім'ї).

За інформацією Служби, поінформовано щодо взяття А на облік дітей, які можуть бути усиновлені.

Висновок про стан здоров'я, фізичний та розумовий розвиток дитини ПС подала до Служби із затримкою, що призвело до порушення термінів передання анкети дитини для взяття її на регіональний облік дітей, які можуть бути усиновлені.

Оскільки в Службі не виявилось кандидатів в усиновлювачі, які бажають усиновити дитину відповідного віку, повідомлення про дитину було направлено до Служби у справах дітей та сім'ї Київської ОДА згідно з пунктом 49 Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 № 905 (зі змінами).

звернулась із заявою та пакетом документів щодо взяття її на облік кандидатів в усиновлювачі за місцем проживання лише після того, як кандидати в усиновлювачі (подружжя Л., яке встановило контакт із дитиною) подали до Служби заяву про усиновлення дитини А.

Службою під час обстеження умов проживання заявників було з'ясовано, що вони як подружжя не можуть бути усиновлювачами відповідно до пункту 11 статті 212 Сімейного кодексу України, оскільки згідно з довідкою медико-соціальної (експертної) комісії від 28.03.2003 встановлено довічно 1 групу інвалідності. Також у довідці зазначено, що він потребує стороннього догляду.

На облік кандидатів в усиновлювачі Службою було взято як одну із подружжя. Разом з тим на сьогодні, за даними Єдиної інформаційної аналітичної системи „Діти”, на обліку кандидатів в усиновлювачі в Службі перебуває і ПС.

Рішенням апеляційного суду Київської області скасовано усиновлення малолітньої А подружжям Л.

За результатами перевірки, проведеної Мінсоцполітики, було направлено лист голові виконавчого комітету Фастівської міської ради і, щодо проведення службового розслідування з питань дотримання законодавства у сфері забезпечення захисту прав дітей, провадження діяльності з усиновлення і притягнення винних осіб до визначеної законом відповідальності, а також довідку про перевірку діяльності Служби – до Київської ОДА та виконавчого комітету Фастівської міської ради.

За інформацією виконавчого комітету Фастівської міської ради (лист від 22.06.2018 № 06-15/2804), було проведено службове розслідування стосовно правомірності дій посадових осіб Служби. За розпорядженням міського голови до дисциплінарної відповідальності притягнуті за неналежне виконання службових обов'язків шляхом оголошення догани начальник Служби та завідувач сектору опіки, піклування та усиновлення Служби.

Щодо кримінального провадження за обвинуваченням керівника служби у справах дітей Кременчуцької районної державної адміністрації

Відповідно до інформації, наданої Полтавською ОДА, 25.05.2018 до Автозаводського районного суду м. Кременчука Полтавської обл. надійшов обвинувальний акт у кримінальному провадженні за обвинуваченням у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого

статтею 369-2 частини 2 Кримінального кодексу України. Автозаводським районним судом м. Кременчука Полтавської області визнано винною у вчиненні кримінального правопорушення за вищезазначеною статтею та призначено їй узгоджене сторонами покарання у вигляді штрафу в розмірі 1 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Згідно з наказом керівника апарату Кременчуцької райдержадміністрації від 05.06.2018 № 9-к було звільнено з посади начальника служби у справах дітей Кременчуцької райдержадміністрації за згодою сторін.

Водночас зазначаємо, що норми законодавства щодо захисту прав дітей, забезпечення їх сімейним вихованням у ситуації з дітьми Сахарук (сестри 2007-го, 2010-го та 2015-го р. н.) не було порушено. Вони отримали статус дітей, позбавлених батьківського піклування, на підставі заочного рішення Кременчуцького районного суду Полтавської області про позбавлення їхньої матері батьківських прав від 21.11.2017 та відповідно до розпорядження Кременчуцької райдержадміністрації від 22.01.2018 були влаштовані під опіку.

Згідно з рішенням Кременчуцького районного суду від 22.03.2018 всі троє малолітніх дітей Сахарук усиновлені їхнім опікуном.

Щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 856 у частині обчислення при щорічному оцінюванні соціально-економічного розвитку регіонів показника 57 „кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, відповідно до первинного обліку на 10 тис. дитячого населення, осіб”.

Із пропозицією вилучити вищезазначений показник із порядку та методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 856, Мінсоцполітики зверталось до Мінрегіону листами від 22.04.2016 № 6023/0/14-16/10 та від 05.12.2017 № 23651/0/2-17/37, а також при погодженні у березні 2017 року розробленого Мінрегіоном проекту постанови Кабінету Міністрів України „Деякі питання удосконалення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики”.

Щодо приведення постанови Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 № 905 у відповідність до норм Сімейного кодексу України в частині особливостей припинення процесу усиновлення

З метою удосконалення діяльності служб у справах дітей та Мінсоцполітики з питань влаштування дітей у сім'ї та роботи з кандидатами в усиновлювачі Міністерством розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України „Про внесення змін до Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей”, зокрема, до пункту 55 цього Порядку.

На сьогодні зазначений проект акта погоджується зацікавленими органами.

Щодо усиновлення дітей з прийомної сім'ї (далі – ПС) та дитячого будинку сімейного типу (далі – ДБСТ)

Сьогодні в Україні на обліку дітей, які можуть бути усиновлені, перебуває понад 17 тис. дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, з них понад 11 тис. охоплені сімейними формами виховання.

Загалом в Україні функціонує 1 039 ДБСТ, в яких виховується 6 929 дітей і 3 646 ПС, у яких виховується 6 863 дитини.

Із загальної кількості дітей, які виховуються в ПС і ДБСТ, 80 % перебувають на обліку дітей, які можуть бути усиновлені.

Усього у 2017 році було усиновлено 1 841 дитину-сироту та дитину, позбавлену батьківського піклування, з них громадянами України – 1 518 дітей. Із цієї кількості лише 110 дітей – із ПС і ДБСТ, що становить менше ніж 1 % вихованців цих сімейних форм, які мають переважне право на усиновлення громадянами України. При цьому прийомними батьками, батьками-вихователями було усиновлено 58 дітей, які виховувались у ПС і ДБСТ.

Прийомні батьки та батьки-вихователі виконують обов'язки, делеговані державою, щодо виховання дітей у ПС і ДБСТ та отримують щомісячну державну соціальну допомогу на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Разом з тим зазначаємо, що Конвенцією ООН про права дитини, національним законодавством пріоритетною та найбільш захищеною формою влаштування та виховання дитини у разі втрати батьків чи залишення її без батьківського піклування визнано усиновлення, головними завданням якого є надання дитині прав рідної доньки чи рідного сина, забезпечення найкращих інтересів дитини, сприятливих, стабільних і гармонійних умов життя.

Відповідно до вищевикладеного працівники служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді ознайомлюють батьків-вихователів, прийомних батьків з вимогами чинного законодавства, їхніми правами та обов'язками, нормами щодо пріоритетності усиновлення перед іншими формами влаштування дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування.

З метою запобігання виникненню перешкод у разі усиновлення дітей із ПС і ДБСТ Мінсоцполітики внесено зміни до положень про дитячий будинок сімейного типу та про прийомну сім'ю, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 № 564 та № 565.

Цими змінами передбачено, що батьки-вихователі та прийомні батьки забезпечують право дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, на усиновлення.

Також інформуємо, що питання дотримання вимог законодавства в сфері захисту прав дитини, зокрема на сімейне виховання, знаходиться на постійному контролі Мінсоцполітики.

Додаток: на 19 арк.

З повагою
Міністр

А. Рева